

บทที่ 4

วิเคราะห์มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้น จากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย กรณีผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

ปัจจุบันได้มีการตระหนักถึงความสำคัญของการคุ้มครองผู้บริโภค ส่งผลให้มีการรองรับสิทธิของผู้บริโภคมากขึ้น นับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ได้เกิดการพัฒนากฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคขึ้นมาโดยตลอด ประเทศไทยจึงเล็งเห็นถึงความสำคัญและเห็นว่าควรมีกฎหมายที่ให้ความคุ้มครองผู้บริโภคเป็นการทั่วไป โดยกำหนดหน้าที่ของผู้ประกอบธุรกิจการค้าเพื่อให้ความเป็นธรรมต่อผู้บริโภคเพื่อคุ้มครองผู้บริโภค และสามารถอำนวยความสะดวกได้อย่างเต็มที่ให้แก่ผู้บริโภค และเห็นสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย จากกรณีผลิตภัณฑ์ที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นการคุ้มครองผู้บริโภคให้ได้รับความคุ้มครองอย่างครอบคลุมและเป็นประโยชน์ต่อสิ่งแวดล้อมในประเทศไทย จากการศึกษากฎหมายในประเทศไทยมีกฎหมายที่เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว ได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2556 พระราชบัญญัติความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ได้กำหนดถึงความรับผิดชอบที่ผู้ผลิตต้องรับผิดชอบต่อผู้บริโภค ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งวิเคราะห์ศึกษาถึงปัญหาและหาแนวทางการป้องกันความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย โดยจะวิเคราะห์กฎหมายต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภคต่อความเสียหายที่จากขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยโดยตรงที่สำคัญ ซึ่งมีอยู่ 4 ฉบับดังที่กล่าวไว้แล้วข้างต้น เพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหา และการป้องกันความเสียหายจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย จากกรณีผลิตภัณฑ์ที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1 การกำหนดความรับผิดชอบที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

ปัจจุบันการผลิตสินค้าส่วนมากใช้ความรู้ความสามารถทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีที่ทันสมัยเป็นอย่างมาก ทำให้ในบางครั้งผู้บริโภคไม่สามารถตรวจพบได้ว่าสินค้านั้นมีความปลอดภัยหรือไม่ปลอดภัย หากสินค้านั้นเป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัยอาจจะก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย สุขภาพ อนามัย จิตใจ หรือทรัพย์สินของผู้บริโภค อีกทั้งยังรวมไปถึงผลกระทบต่อ

สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติอีกด้วย แต่การพิสูจน์ว่าบุคคลใดเป็นผู้รับผิดชอบไปด้วยความยากลำบาก รวมถึงการฟ้องคดีเรียกค่าเสียหายนั้นเป็นเรื่องที่ยุ่งยาก ซับซ้อน ทำให้ผู้บริโภคผู้ไม่มีกำลังต่อรองทางเศรษฐกิจหรือไม่มีกำลังเงินอาจเสียเปรียบได้ เพราะไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าผู้ผลิตหรือผู้นำเข้านั้นมีความจงใจหรือประมาทเลินเล่อตามกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะละเมิด และผู้บริโภคที่เป็นผู้เสียหายไม่อาจได้รับความคุ้มครอง เพราะยังไม่มีกฎหมายให้ความคุ้มครองที่ผู้บริโภคได้รับความเสียหายอันเกิดจากสินค้าที่มีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบในความเสียหายของผู้ผลิตหรือผู้ที่เกี่ยวข้องไว้โดยตรง รัฐจึงเล็งเห็นถึงความสำคัญและเห็นสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยเพื่อคุ้มครองผู้บริโภค ซึ่งเป็นผู้เสียหายให้ได้รับความคุ้มครองอย่างแท้จริง

4.1.1 ความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย

ประเทศไทยได้ตระหนักถึงความสำคัญของการตรากฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย จึงมีการผลักดันให้มีการตรากฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยขึ้น ซึ่งเป็นอำนาจและหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค อีกทั้งยังได้มีการจัดตั้งศูนย์เฝ้าระวังและพิสูจน์สินค้าที่ไม่ปลอดภัยขึ้นมาเพื่อภารกิจในการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อทำการตรวจสอบ หรือพิสูจน์สินค้าและเฝ้าระวังอันตรายที่อาจเกิดขึ้นกับผู้บริโภค โดยพัฒนาความสัมพันธ์ความร่วมมือระหว่างเครือข่ายภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ และองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภคทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อเป็นศูนย์กลางในการดำเนินงานประสานการทดสอบหรือพิสูจน์สินค้าเพื่อผู้บริโภค อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551

กฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย มีแนวคิดมาจากหลัก “ผู้ซื้อต้องระวัง” มาเป็น “หลักความรับผิดชอบของผู้ขาย” ซึ่งผู้ขายมีหน้าที่ต้องระมัดระวังอันเป็นหลักในการตรวจสอบสินค้าที่นำออกขายให้อยู่ในสภาพดีมีคุณภาพ ทั้งได้พัฒนาแนวคิดในเรื่อง “หลักความรับผิดชอบโดยเคร่งครัดแบบไม่สมบูรณ์” เพราะว่ายังมีข้อยกเว้นที่มีต้องรับผิดชอบผู้ประกอบการในบางกรณี ต่อมาพัฒนาการของกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยของประเทศไทย จึงมีบทบัญญัติที่ให้ความคุ้มครองผู้บริโภคที่ได้รับความเสียหายจากผู้ประกอบการ เนื่องจากการใช้สินค้าที่ไม่ปลอดภัยเพราะกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยเป็นกฎหมายที่ให้ความคุ้มครองผู้บริโภคในการเยียวยาความเสียหาย กรณีที่ได้รับความเสียหายจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย เมื่อผู้เสียหายได้รับความเสียหาย เนื่องจากการใช้สินค้านั้นผู้เสียหายหรือผู้มีสิทธิฟ้องคดีแทน เพียงแต่พิสูจน์ว่า

ผู้เสียหายได้รับความเสียหายจากสินค้าของผู้ประกอบการ และการใช้หรือการเก็บรักษาสินค้านั้น เป็นไปตามปกติธรรมดาเท่านั้น หากผู้บริโภคซึ่งเป็นผู้เสียหายได้เกิดความเสียหายขึ้น ผู้ประกอบการ จึงต้องรับผิดชอบความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยร่วมกัน ไม่ว่าจะความเสียหายนั้นจะเกิดจากการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อของผู้ประกอบการหรือไม่ก็ตาม โดยไม่ต้องพิสูจน์ว่าความเสียหายเกิดจากการกระทำของผู้ประกอบการแต่อย่างใด เมื่อผู้เสียหาย พิสูจน์ได้แล้วขั้นตอนต่อมาผู้ประกอบการ ได้แก่ ผู้ผลิต ผู้ว่าจ้างให้ผลิต หรือผู้นำเข้า เป็นต้น มีหน้าที่ต้องพิสูจน์ถึงความไม่ปลอดภัยของสินค้านั้น ถ้าสามารถพิสูจน์ได้ว่าสินค้านั้นปลอดภัย หรือไม่มีความชำรุดบกพร่อง ผู้ประกอบการก็เป็นอันหลุดจากความรับผิดชอบนั้น และในเรื่องการ ดำเนินคดีผู้บริโภคจะได้รับยกเว้นค่าฤชาธรรมเนียมทั้งปวง ทำให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เสียหายที่เป็น ผู้บริโภคตรงที่สามารถฟ้องร้องคดีได้ง่ายขึ้นและไม่เสียค่าใช้จ่าย

ผู้ที่ต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย ปรากฏตามพระราชบัญญัติ ความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 มาตรา 5 “ผู้ประกอบการทุกคนต้องร่วมกันรับผิดชอบต่อผู้เสียหายในความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย และสินค้านั้นได้มีการ ขายให้แก่ผู้บริโภคแล้ว ไม่ว่าจะความเสียหายนั้นจะเกิดจากการกระทำโดยจงใจหรือประมาท เลินเล่อของผู้ประกอบการหรือไม่ก็ตาม” ซึ่งมาตรา 4 ได้ให้ความหมายของ “ผู้ประกอบการ” หมายความว่า

- 1) ผู้ผลิต หรือผู้ว่าจ้างให้ผลิต
- 2) ผู้นำเข้า
- 3) ผู้ขายสินค้าที่ไม่สามารถระบุตัวผู้ผลิต ผู้ว่าจ้างให้ผลิต หรือผู้นำเข้าได้
- 4) ผู้ซึ่งใช้ชื่อทางการค้า เครื่องหมายการค้า เครื่องหมาย ข้อความ หรือแสดงด้วย

วิธีใดๆอันมีลักษณะที่จะทำให้เกิดความเข้าใจได้ว่าเป็นผู้ผลิต ผู้ว่าจ้างให้ผลิตหรือผู้นำเข้า

ผู้ที่ต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยตามพระราชบัญญัติความรับ รับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 คือผู้ประกอบการทุกคน ได้แก่ ผู้ผลิต หรือผู้ว่าจ้างให้ผลิต หรือผู้นำเข้าในกรณีเป็นสินค้านำเข้า ผู้ขายสินค้าที่ไม่สามารถระบุตัวผู้ผลิต ผู้ว่าจ้างให้ผลิตหรือผู้นำเข้าได้ หรือผู้ใช้ชื่อทางการค้า เครื่องหมายการค้า เครื่องหมาย หรือ ข้อความอันมีลักษณะทำให้เกิดความเข้าใจได้ว่าเป็นผู้ผลิต ผู้ว่าจ้างให้ผลิตหรือผู้นำเข้า โดยทุกคน ต้องร่วมกันรับผิดชอบ ซึ่งความรับผิดโดยเคร่งครัดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย และสินค้านั้นได้มีการขายให้ผู้บริโภคแล้ว ไม่ว่าจะความเสียหายนั้นจะเกิดจากการกระทำโดยจงใจ หรือประมาทเลินเล่อของผู้ประกอบการดังกล่าวหรือไม่ก็ตาม สรุปได้ว่าความรับผิดของ

ผู้ประกอบการในความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยนั้นจะต้องรับผิดชอบเมื่อสินค้านั้นได้มีการขายให้แก่ผู้บริโภคแล้ว

เนื่องจากพระราชบัญญัติความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 เป็นกฎหมายที่มุ่งคุ้มครองและเยียวยาความเสียหาย ดังนั้นจึงได้กำหนดให้มีบุคคลที่รับผิดชอบอย่างแน่นอน เห็นได้จากการนำหลักความรับผิดโดยเคร่งครัด (Strict Liability) มาปรับใช้กับความรับผิดของผู้ประกอบการไม่ว่าผู้ประกอบการจะกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อก็ตาม ผู้ประกอบการต้องรับผิด และรับผิดชอบในผลเสียหายนั้นกับผู้เสียหายทันที หากเกิดความเสียหายขึ้นจากสินค้าไม่ปลอดภัยของตนบุคคลที่ต้องรับผิดจากความเสียหายจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยดังกล่าวคือ “ผู้ประกอบการ” ซึ่งได้แก่ ผู้ผลิต หรือผู้ว่าจ้างให้ผลิต ผู้นำเข้า ผู้ขายสินค้าที่ไม่สามารถระบุตัวผู้ผลิต ผู้ว่าจ้างให้ผลิตหรือผู้นำเข้าได้ ผู้ซึ่งใช้ชื่อทางการค้า เครื่องหมายการค้า เครื่องหมายข้อความ หรือแสดงด้วยวิธีใดๆอันมีลักษณะที่จะทำให้เกิดความเข้าใจได้ว่าเป็นผู้ผลิต ผู้ว่าจ้างให้ผลิต หรือผู้นำเข้าต้องรับผิดอย่างเคร่งครัด (Strict Liability) ผู้ประกอบการต้องร่วมรับผิดแม้ไม่มีความผิด กล่าวคือ ผู้ประกอบการทุกคนต้องร่วมกันรับผิดชอบต่อผู้เสียหายในความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย และสินค้านั้นได้มีการขายให้แก่ผู้บริโภคแล้ว ไม่ว่าจะความเสียหายนั้นจะเกิดขึ้นจากการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อของผู้ประกอบการหรือไม่ก็ตาม ผู้ประกอบการก็ยังคงต้องรับผิดชอบอยู่หากผู้เสียหายพิสูจน์ได้ว่า “ได้รับความเสียหายจากสินค้าของผู้ประกอบการและการใช้ หรือการเก็บรักษาสินค้านั้นฝ่ายผู้เสียหายได้ทำอย่างปกติธรรมดา” เท่านั้น แต่ไม่ต้องพิสูจน์ว่าความเสียหาย เกิดขึ้นจากการกระทำของผู้ประกอบการผู้ใด และไม่ต้องพิสูจน์ว่าผู้ประกอบการกระทำโดยจงใจหรือ ประมาทเลินเล่ออย่างไร ตามมาตรา 5 พระราชบัญญัติความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551

การกำหนดให้ศาลมีอำนาจสั่งในกรณีนี้หากข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ประกอบการได้ผลิต นำเข้า หรือขายสินค้าโดยรู้อยู่แล้วว่าสินค้านั้นเป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัย หรือมิได้รู้เพราะความประมาทเลินเล่อ อย่างร้ายแรง หรือเมื่อรู้ว่าสินค้าไม่ปลอดภัยภายหลังจากการผลิต นำเข้า หรือขายสินค้านั้นแล้วไม่ดำเนินการใดๆตามสมควร เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความเสียหาย เพื่อมิให้ผู้ประกอบการต้องแบกรับภาระหนักจนเกินไป จึงได้มีบทบัญญัติโดยกำหนดให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้ประกอบการจ่ายค่าสินไหมทดแทน เพื่อการลงโทษเพิ่มขึ้นจากจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่แท้จริงที่ศาลกำหนดได้ตามที่ศาลเห็นสมควร แต่ไม่เกินสองเท่าของค่าสินไหมทดแทนที่แท้จริงนั้น ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงพฤติการณ์ต่างๆ เช่น ความร้ายแรงของความเสียหายที่ผู้เสียหายได้รับ การที่ผู้ประกอบการรู้ถึงความไม่ปลอดภัย ของสินค้า ระยะเวลาที่ผู้ประกอบการปกปิดความไม่ปลอดภัยของสินค้า การดำเนินการของผู้ประกอบการเมื่อทราบว่าสินค้านั้นเป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัย

ผลประโยชน์ที่ผู้ประกอบการได้รับสภาวะทางการเงินของผู้ประกอบการ การที่ผู้ประกอบการได้ บรรเทาความเสียหายที่เกิดขึ้น ตลอดจนการที่ผู้เสียหายมีส่วนในการก่อให้เกิดความเสียหายด้วย ตามมาตรา 11 (2) พระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 และในกรณีที่ผู้เสียหายมีสิทธิตามกฎหมายอื่นที่ผู้เสียหายสามารถเรียกร้องได้ ผู้เสียหาย สามารถเรียกร้องได้ตามกฎหมายอื่น โดยไม่ถูกจำกัดสิทธิตามกฎหมายนี้ ตามมาตรา 14 พระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551

4.1.2 ความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยต่อสิ่งแวดล้อม

ความเสียหายที่ผู้เสียหายสามารถฟ้องร้องคดีเรียกร้องค่าเสียหายกับผู้ประกอบการมีหลาย ประเภท เช่น ความเสียหายต่อชีวิต ความเสียหายต่อร่างกาย ความเสียหายต่อสุขภาพ ความเสียหาย ต่ออนามัย ความเสียหายต่อจิตใจ หรือความเสียหายต่อทรัพย์สิน แต่ความเสียหายเหล่านั้นต้องเป็น ความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย เมื่อความเสียหายมีหลากหลายประเภทที่สามารถ เกิดขึ้นได้กับผู้เสียหาย และความเสียหายต่างๆ สามารถเข้าใจได้ง่ายว่าเป็นความเสียหายที่เกิดขึ้น อย่างไร แต่มีความเสียหายประเภทความเสียหายต่อจิตใจที่พระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 ได้ให้คำนิยามไว้ คือ “ความเสียหายต่อจิตใจ” หมายความว่า ความเจ็บปวด ความทุกข์ทรมาน ความหวาดกลัว ความวิตกกังวล ความเศร้าโศก เสียใจ ความอับอาย หรือความเสียหายต่อจิตใจอย่างอื่นที่มีลักษณะทำนองเดียวกัน เนื่องจากมี เหตุผลปรากฏตามมาตรา 446 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ที่ได้กำหนดว่า กรณีทำให้เขาเสียหายแก่ร่างกายหรืออนามัยก็ดี กรณีทำให้เขาเสียเสรีภาพก็ดี ผู้ต้องเสียหายจะเรียกร้องเอาค่า สินไหมทดแทนเพื่อความที่เสียหายอย่างอื่นอันมิใช่ตัวเงินด้วยอีกก็ได้

อีกทั้งความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย นั้น จากการศึกษาพระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 กลับมิได้บัญญัติถึงความเสียหายในส่วนนี้ไว้โดยชัดแจ้ง ซึ่งการที่พระราชบัญญัตินี้ได้ บัญญัติในเรื่องความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมไว้ จึงเกิด เป็นปัญหาว่าหากเกิดความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมหรือทรัพยากรธรรมชาติจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย จะใช้บทบัญญัติใดในพระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 มากำหนดความรับผิดที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย ผู้วิจัยเห็นว่าจึงจำเป็นต้องมี จะต้องบัญญัติเพิ่มเติมกฎหมายที่เกี่ยวกับเรื่องความเสียหายที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและ ทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อเป็นอุดช่องว่างของกฎหมาย เป็นการเสริมสร้างความปลอดภัยของ สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ และเพื่อให้กฎหมายมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

จากการศึกษาพบว่า การที่ไม่มียกบัญญัติเกี่ยวกับผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยนั้นมิได้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ที่ได้กำหนด เรื่องเกี่ยวกับการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาตินั้น พบว่าใน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้วางกรอบของการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและ ทรัพยากรธรรมชาติไว้ในมาตรา 57 และมาตรา 58 ดังนี้

มาตรา 57 บัญญัติว่า “รัฐต้อง

(1) อนุรักษ์ ป่าไม้ และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และจารีตประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นและของชาติ และจัดให้มีพื้นที่สาธารณะ สำหรับกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชน ชุมชน และองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นได้ใช้สิทธิและมีส่วนร่วม ในการดำเนินการด้วย

(2) อนุรักษ์ คุ้มครอง บำรุงรักษา ป่าไม้ บริหารจัดการ และใช้หรือจัดให้มีการใช้ ประโยชน์ จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ ให้เกิดประโยชน์ อย่างสมดุลและยั่งยืน โดยต้องให้ประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมดำเนินการ และได้รับประโยชน์ จากการดำเนินการดังกล่าวด้วยตามที่กฎหมายบัญญัติ”

มาตรา 58 บัญญัติว่า “การดำเนินการใดของรัฐหรือที่รัฐจะอนุญาตให้ผู้ใด ดำเนินการ ถ้าการนั้นอาจมี ผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ คุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสีย สำคัญอื่นใดของประชาชน หรือชุมชน หรือสิ่งแวดล้อมอย่างรุนแรง รัฐต้องดำเนินการให้มีการศึกษา และประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของ ประชาชนหรือชุมชน และจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วน ได้เสียและประชาชนและ ชุมชนที่เกี่ยวข้องก่อน เพื่อนำมาประกอบการพิจารณา ดำเนินการหรืออนุญาตตามที่กฎหมาย บัญญัติ

บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิได้รับข้อมูล คำชี้แจง และเหตุผลจากหน่วยงานของรัฐ ก่อนการดำเนินการ หรืออนุญาตตามวรรคหนึ่ง

ในการดำเนินการหรืออนุญาตตามวรรคหนึ่ง รัฐต้องระมัดระวังให้เกิดผลกระทบต่อประชาชน ชุมชน สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพน้อยที่สุด และต้องดำเนินการให้ มีการเยียวยา ความเดือดร้อนหรือเสียหายให้แก่ประชาชนหรือชุมชนที่ได้รับผลกระทบอย่างเป็น ธรรมและโดยไม่ชักช้า”

พระราชบัญญัติความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 ได้ มีการบัญญัติในเรื่องของหลักความรับผิดชอบจากความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยไว้ใน มาตรา 5 บัญญัติว่า

“ผู้ประกอบการทุกคนต้องร่วมกันรับผิดชอบต่อผู้เสียหาย ในความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย และสินค้านั้นได้มีการขายให้แก่ผู้บริโภคแล้ว ไม่ว่าความเสียหายนั้นจะเกิดจากการกระทำโดยจงใจหรือประมาทหรือไม่ก็ตาม”

หลักความรับผิดโดยเคร่งครัดในพระราชบัญญัติดังกล่าวเป็นการกำหนดไว้อย่างกว้าง และไม่ครอบคลุมถึงความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยในเรื่องของผลกระทบที่ไปเกิดกับสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ผู้ประกอบการกระทำสินค้าที่ก่อให้เกิดน้ำเสีย หรือกรณีการปล่อยโคลนลอยแล้วไปตกในป่าหรือบ้านเรือนของประชาชนก่อให้เกิดไฟไหม้ป่า เพราะตัวผลิตภัณฑ์โคลนลอยนั้นทำจากกระดาษหรือผ้าบางๆ ยึดติดกับตัวโคลนด้วยเชือกและลวดอ่อน ใช้กระดาษ ชุบเทียน ขี้ผึ้ง หรือพาราฟินเป็นเชื้อเพลิง เมื่อจะปล่อยจึงจุดไฟสุมนควันให้ลอยขึ้นไปในอากาศปัญหาที่เกิดขึ้นเริ่มตั้งแต่ขั้นตอนการจุดติดไฟของเชื้อเพลิงซึ่งทำให้เกิดกลิ่นและควันส่งผลให้เกิดความรำคาญต่อบ้านเรือนที่อยู่ในบริเวณนั้นได้ นอกจากนี้อีกปัญหาสำคัญที่ตามมาเมื่อเชื้อเพลิงของโคลนลอยเผาไหม้หมด คือ โคลนลอยจะตกลงไปติดอยู่กับหลังคาบ้านเรือนหรือสายไฟแรงสูง ซึ่งอาจทำให้เกิดเพลิงไหม้สร้างความเสียหายต่อทรัพย์สินของประชาชนในพื้นที่นั้นได้ รวมถึงซากโคลนลอยที่เผาไหม้ไม่หมดและตกลงสู่พื้นก็จะกลายเป็นปัญหามลพิษในพื้นที่อีกด้วย ซึ่งอาจจะเกิดปัญหาทำให้เกิดความเสียหายแก่ ร่างกาย จิตใจ หรือทรัพย์สินของผู้เสียหาย ซึ่งปัญหาการไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายในเรื่องการคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภค และสิ่งแวดล้อมที่ได้รับผลกระทบจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยในพระราชบัญญัติความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 เพื่อเป็นการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

เมื่อเปรียบเทียบกับกฎหมายของต่างประเทศ ได้แก่ สหรัฐอเมริกาและประเทศอังกฤษมีบทบัญญัติในเรื่องของการก่อให้เกิดความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยไว้ในหลักความรับผิดโดยเคร่งครัด ซึ่งกฎหมายในเรื่องดังกล่าวของประเทศอังกฤษ กล่าวคือความไม่ปลอดภัยของสินค้าใน พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค ค.ศ. 1987 มาตรา 3 ได้ให้คำนิยามของคำว่า “ความไม่ปลอดภัย” หมายถึง สินค้าที่มีความชำรุดบกพร่องขาดความปลอดภัยอันพึงคาดหมายได้โดยบุคคลทั่วไป โดยหมายความรวมถึงความปลอดภัยในชั้นส่วนที่ใช้ในการผลิต หรือประกอบเป็นสินค้าขั้นสุดท้ายที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สิน ชีวิต ร่างกาย สิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติ สำหรับการพิจารณาความไม่ปลอดภัยในสิ่งที่คนทั่วไปมีสิทธิที่จะคาดหวังในความปลอดภัยจากสินค้าจะต้องคำนึงถึงสถานะแวดล้อม รวมถึง

1) ลักษณะและวัตถุประสงค์ในการนำผลิตภัณฑ์ออกวางสู่ท้องตลาดของผลิตภัณฑ์ที่นำออกสู่ท้องตลาด เช่น การบรรจุ การใช้เครื่องหมาย และคำแนะนำที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ หรือการคำเตือนเกี่ยวกับการกระทำหรือการควั่นการกระทำในสิ่งที่มืออยู่หรือเกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์

2) สิ่งใดก็ตามที่มีเหตุผลอันสมควรคาดหวังได้ว่าควรจะต้องมีหรือเกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์นั้น และ

3) ช่วงเวลาที่ผลิตภัณฑ์นั้นถูกนำออกจำหน่ายโดยผู้ผลิตไปยังบุคคลอื่น

ส่วนสหรัฐอเมริกา นั้นมีบทบัญญัติที่เกี่ยวกับหลักความรับผิด โดยเคร่งครัดไว้ว่าผู้ผลิตจะต้องใช้ความระมัดระวังและป้องกันให้ดีที่สุด เพื่อให้แน่ใจว่าสินค้ามีคุณภาพ และความปลอดภัยต่อการบริโภค มิฉะนั้นแล้วถ้าเกิดความเสียหายขึ้นจากสินค้าไม่ปลอดภัย อาจทำให้ผู้ผลิตต้องรับผิดต่อผู้บริโภคหรือผู้ใช้สินค้าได้ ถึงแม้ว่าผู้ผลิตหรือผู้ขายจะไม่ได้ประมาทเลินเล่อในการตรวจสอบดูแลการผลิตก็ตาม ดังนั้นหลักความรับผิดโดยเด็ดขาด (Strict Liability) จึงเป็นพื้นฐานที่สำคัญของ Restatement of The Law Third, Torts : Product Liability มาตรา 402 A มุ่งเน้นไปที่ลักษณะสินค้าของจำเลยเป็นผู้ผลิตและความเสียหายจากผลิตภัณฑ์ ตลอดถึงการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะส่วนรวม ยังรวมไปถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติเป็นสำคัญ เช่น ผู้บริโภคทิ้งหมึกพิมพ์ หรือทิ้งลิปสติกที่ติดทนนาน ซึ่งสารพิษที่อยู่ในสินค้านี้มีความคงทนมาก และย่อยสลายได้ยากลงในแม่น้ำ ทันทที่มีกรทิ้งสินค้านี้ดังกล่าวก็สามารถก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนสิ่งแวดล้อม และระบบนิเวศได้ ทำให้สหรัฐอเมริกาถึงเห็นถึงปัญหาที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจึงได้มีการบัญญัติกฎหมายให้มีความครอบคลุมไปถึงการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์

เมื่อเปรียบเทียบกฎหมายของประเทศไทยกับกฎหมายต่างประเทศทั้ง 2 ประเทศข้างต้น จึงจำเป็นต้องมีการแก้ไขเพิ่มเติมในมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 ว่า “เมื่อเกิดความเสียหายจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยแล้ว และความเสียหายนั้นกระทบไปถึงสิ่งแวดล้อม หรือทรัพยากรธรรมชาติ ผู้ประกอบการต้องรับผิด ไม่ว่าจะกระทำนั้นจะกระทำโดยประมาทหรือจงใจก็ตาม” ผู้วิจัยเห็นว่าหากเพิ่มเติมข้อความดังกล่าวลงในมาตรา 5 ของพระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 จะทำให้ขอบเขตในการรับผิดจากความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อสินค้าที่ไม่ปลอดภัยของประเทศไทยนั้นมีความครอบคลุมและสามารถป้องกันความเสียหายที่จะเกิดขึ้นแก่สิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นการพัฒนากฎหมายของประเทศไทยให้มีการส่งเสริมและสนับสนุนในผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมให้เกิดประโยชน์สูงสุด อีกทั้งเพื่อประโยชน์ในการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย สามารถนำมาปรับใช้กับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ได้อย่าง

ทับทรวงที่ โดยการกำหนดมาตรการในการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติไว้อย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ หากมีการแก้ไขบทบัญญัติในมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 จะส่งผลให้เกิดการปรับปรุงบทบัญญัติเกี่ยวกับสินค้าที่ไม่ปลอดภัยจากผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมให้มีการใช้บังคับอย่างเคร่งครัดเพื่อให้เกิดความเหมาะสมและสอดคล้องกับบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการคุ้มครองและป้องกันสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติได้ดีมากยิ่งขึ้น

4.2 มาตรการคุ้มครองผู้บริโภคเกี่ยวกับความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย

มาตรการคุ้มครองผู้บริโภคที่ได้รับความเสียหายจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย มีกฎหมายที่บัญญัติไว้ในเรื่องนี้โดยตรง คือพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2556 โดยพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวมีเหตุผลในการประกาศใช้ เนื่องจากปัจจุบันการเสนอขายสินค้าและบริการต่างๆต่อประชาชนนับวันยิ่งจะเพิ่มมากขึ้น ผู้ประกอบธุรกิจการค้าและผู้ประกอบการโฆษณาได้นำวิชาการในทางการตลาดและทางการโฆษณามาใช้ในการส่งเสริมการขายสินค้าและบริการ ซึ่งการกระทำดังกล่าวทำให้ผู้บริโภคตกอยู่ในฐานะที่เสียเปรียบ เพราะผู้บริโภคไม่อยู่ในฐานะที่ทราบภาวะตลาด และความจริงที่เกี่ยวกับคุณภาพ และราคาของสินค้าและบริการต่างๆได้อย่างถูกต้องทันทั่วทั้งที่ บางกรณีแม้จะมีการกฎหมายที่ให้ความคุ้มครองผู้บริโภคในการกำหนดคุณภาพ และราคาสินค้าหรือบริการแล้วก็ตาม แต่ขั้นตอนในการฟ้องร้องดำเนินคดีกับผู้ประกอบการที่ละเมิดสิทธิของผู้บริโภคเป็นเรื่องที่ยุ่งยากและมีขั้นตอนที่ไม่สามารถอำนวยความสะดวกต่อผู้บริโภคได้ ทำให้ผู้บริโภคนั้นต้องเสียเวลาและเสียค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนมากจึงไม่สามารถอำนวยความสะดวกได้อย่างเต็มที่ให้แก่ผู้บริโภค

4.2.1 การกำหนดสิทธิขั้นพื้นฐานของผู้บริโภค

พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2556 เป็นกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคที่บัญญัติขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เป็นกฎหมายแม่บท ในการดำเนินการคุ้มครองสิทธิแก่ผู้บริโภคทั่วไป เนื่องจากการกฎหมายเป็นรายประเภทสินค้าไม่อาจแก้ไขปัญหา หรือการคุ้มครองสิทธิแก่ผู้บริโภคได้ทันต่อเหตุการณ์ จึงควรที่จะต้องมีบัญญัติกฎหมายกลางขึ้นมาเพื่อเป็นการอุดช่องว่างของกฎหมาย ซึ่งตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวจะมีคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคเป็นองค์กรเพื่อทำหน้าที่กำกับ ควบคุมงานด้านการคุ้มครองผู้บริโภคให้มีประสิทธิภาพ โดยมีบทบัญญัติที่เกี่ยวกับสินค้าที่ไม่ปลอดภัย และการช่วยเหลือเยียวยาสิทธิของผู้บริโภคเพื่อให้สามารถคุ้มครองผู้บริโภคได้อย่างเพียงพอ และครอบคลุมมาก

ยิ่งขึ้น นอกจากนี้พระราชบัญญัติดังกล่าวยังมีบทบัญญัติยอมรับการมีอยู่ของกฎหมายต่างๆ ที่มีวัตถุประสงค์ในการคุ้มครองผู้บริโภค รวมทั้งอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติตามกฎหมายฉบับต่างๆ อีกด้วย ตามมาตรา 4 ของพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2556 ได้กำหนดสิทธิขั้นพื้นฐานของผู้บริโภคที่ควรได้รับการคุ้มครอง 6 ประการ คือ

1) สิทธิที่จะได้รับข่าวสารรวมทั้งพรรณาคูณภาพที่ถูกต้อง และเพียงพอเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการ

ปัจจุบันเทคโนโลยีมีความเจริญก้าวหน้าเป็นยุคแห่งโลกาภิวัตน์เป็นยุคที่มีการเติบโตของการค้าและการลงทุนอย่างกว้างขวาง โดยผู้ประกอบการสามารถใช้มาตรการทางการค้าเพื่อเพิ่มมูลค่าของการค้าขายโดยใช้หลักการทางการตลาด เช่น การโฆษณาในผลิตภัณฑ์สินค้า รวมทั้งการพรรณานาต่างๆ ถึงคุณภาพ ลักษณะสินค้า และบริการของผู้ประกอบการ แต่ทว่าในบางครั้งผู้ประกอบการนั้นใช้หลักการตลาดเอาเปรียบผู้บริโภค โดยการบอกข้อมูลหรือพรรณนา ถึงคุณลักษณะของสินค้าหรือบริการของตนเองเกินความจริงทำให้ผู้บริโภคถูกเอาเปรียบ เนื่องจากผู้บริโภคไม่สามารถรู้ถึงเท่าทันการตลาดได้เท่าผู้ประกอบการ เพราะเหตุนี้ ผู้บริโภคจึงควรได้รับความคุ้มครองถึงสิทธิของตนในการบริโภคสินค้าต่างๆ ควรได้รับข่าวสารรวมทั้งคำพรรณนาถึงคุณภาพที่ถูกต้องและเพียงพอเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการนั้น ตลอดจนได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับสินค้า หรือบริการอย่างถูกต้องและเพียงพอที่จะไม่หลงผิดในการซื้อสินค้าหรือรับบริการโดยไม่เป็นธรรม เช่น ผู้บริโภคควรจะได้ทราบถึงคุณสมบัติของสินค้าอย่างแท้จริง โดยผู้ประกอบการควรทำฉลากสินค้า ให้ตรงกับความเป็นจริงทั้งส่วนประกอบและคุณสมบัติต่างๆ ของสินค้า และการโฆษณาสินค้านั้นควรจะโฆษณาด้วยข้อเท็จจริงไม่โฆษณาเกินความจริงเพื่อให้ผู้บริโภคหลงผิดบริโภคสินค้าหรือบริการ เหล่านั้นเพราะเชื่อในคำโฆษณาที่เกินความจริง

2) สิทธิที่จะมีอิสระในการเลือกหาสินค้าหรือบริการ

ผู้บริโภคควรมีสิทธิในการเลือกบริโภคสินค้าหรือบริการได้อย่างอิสระ ซึ่งเป็นสิทธิในมนุษยชน ที่จะไม่ถูกข่มขู่ในการใช้ชีวิตหรือการเลือกบริโภคสิ่งต่างๆ ในชีวิตประจำวัน เนื่องจากในปัจจุบันนี้มี มาตรการหลายประการที่สามารถชักจูงผู้บริโภคให้บริโภคสินค้าหรือบริการต่างๆ โดยไม่เป็นธรรมได้ เช่น การที่ผู้ประกอบการชักจูงผู้บริโภคด้วยการโฆษณาหรือการเผยแพร่ข่าวสารต่างๆ ทางโทรทัศน์ วิทยุ หรือทางอินเทอร์เน็ต และการกระจายข้อมูลแบบบอกต่อนี้มีวิธีที่ชักจูงผู้บริโภคให้สนใจได้ง่าย โดยการให้ผู้บริโภคได้รับข้อมูลของผลิตภัณฑ์หรือสินค้าต่างๆ โดยนักการตลาดเหล่านั้น มีวิธีการสร้างเรื่องราวหรือข้อมูลให้มีความน่าสนใจจนผู้บริโภคถูกชักจูงให้บริโภคสินค้าโดยปราศจากการไตร่ตรองได้อย่างดีถ้วน เป็นการจูงใจผู้บริโภคอย่างไม่เป็นธรรม

เพราะผู้บริโภคไม่ทราบข้อเท็จจริงอย่างละเอียด และไม่สามารถรู้ได้ว่าผู้ประกอบการมีขั้นตอนวิธีการอย่างไรในการสร้าง มาตรการชักจูงบริโภคอย่างไรบ้าง ดังนั้นผู้บริโภคควรจะมีอิสระในการเลือกหาสินค้าหรือบริการด้วย ความสมัครใจของตนเอง ใช้วิจารณญาณของตนเองในการเลือกบริโภคสินค้าหรือบริการโดยปราศจาก การงู้อะไรไม่เป็นธรรม

3) สิทธิที่จะได้รับความปลอดภัยจากการใช้สินค้าหรือบริการ

ความปลอดภัยเป็นสิ่งสำคัญของการบริโภคสินค้าหรือบริการต่างๆของผู้บริโภค ผู้ประกอบการ ควรตระหนักถึงความสำคัญในประการนี้อย่างมากที่สุด เพราะเกี่ยวข้องกับสวัสดิภาพในชีวิตร่างกาย สุขภาพ หรือพละกำลังของผู้บริโภค โดยตรง เหตุด้วยการผลิตสินค้านั้น ผู้ประกอบการควรมีการตรวจสอบถึงสินค้าหรือบริการของตนให้มีสภาพและคุณภาพที่ปลอดภัย ได้มาตรฐานสำหรับ ผู้บริโภคก่อนที่ผู้บริโภคจะนำไปบริโภค โดยไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้บริโภค ผู้ประกอบการไม่ควรที่จะละเลยในคุณภาพของสินค้าและบริการ ควรมีคำแนะนำต่างๆในการใช้งานสินค้าหรือบริการ และควรบอกถึงข้อสังเกตในผลิตภัณฑ์หรือบริการก่อนที่ผู้บริโภคจะนำไปบริโภค ผู้ประกอบการควรมีการทำฉลากสินค้าที่มีมาตรฐานและบ่งบอกถึงข้อควรระวังหรือลักษณะวิธีใช้เพื่อความปลอดภัยของผู้บริโภค

4) สิทธิที่จะได้รับความเป็นธรรมในการทำสัญญา

เรื่องความเป็นธรรมในการทำสัญญามีพระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ. 2540 เป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยตรง เนื่องจากเรื่องสัญญานั้นเป็นเรื่องที่อยู่ใกล้ตัวประชาชนทุกคนเป็นอย่างมาก เพราะในการใช้ชีวิตประจำวันประชาชนมีการเจรจาตกลงทำสัญญากันอยู่เสมอ เมื่อการแสดงเจตนาเสนอสนองถูกต้องตรงกันจึงเกิดเป็นสัญญาที่มีผลผูกพันผู้ทำสัญญา ดังนั้นในการทำสัญญาควรมีความรอบคอบและผู้ที่ทำสัญญาทุกฝ่ายควรมีอำนาจในการต่อรองอย่างเท่าเทียมกัน ดังนั้นผู้บริโภคก่อนที่จะเข้าทำสัญญาควรมีสติที่ได้รับความเป็นธรรมไม่ถูกเอาเปรียบจากผู้ประกอบการ เนื่องจากผู้บริโภคและผู้ประกอบการนั้นมีอำนาจเหลือล้นในความไม่เท่าเทียมกันของ การต่อรองในการทำสัญญา ทำให้ในบางครั้งผู้บริโภคเสียเปรียบเนื่องจากขาดอำนาจในการต่อรอง ผู้บริโภคควรจะได้รับความเป็นธรรมในการทำสัญญา เช่น ผู้ประกอบการต้องไม่ใช้เล่ห์เหลี่ยมหลอกลวงผู้บริโภคให้เข้าทำสัญญาไม่ทำนิติกรรมต่างๆที่มีเจตนาหลอกลวงผู้บริโภคให้หลงเชื่อจนเข้าทำสัญญาที่ทำให้ผู้บริโภคเสียเปรียบ เป็นต้น

5) สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาและการชดเชยความเสียหาย

เมื่อผู้บริโภคได้รับความเสียหายจากผู้ประกอบการในการบริโภคสินค้าหรือบริการต่างๆ ผู้บริโภคมีสิทธิที่จะได้รับการชดเชยจากความเสียหายเมื่อผู้ประกอบการละเมิดสิทธิของผู้บริโภค เพื่อให้ผู้บริโภคที่ได้รับความเสียหายได้รับการเยียวยาด้วยความรวดเร็ว ประหยัด และมี

ประสิทธิภาพ อันเป็นการคุ้มครองผู้บริโภคที่มีกำลังต่อรองน้อยกว่าผู้ประกอบการ อีกทั้งยังเป็นการคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภคตามหลักการที่ยอมรับในระดับสากลและรับรองโดยองค์การสหประชาชาติ ทำให้ผู้บริโภคไม่ถูกเอาเปรียบที่ทำให้ไม่ได้รับความเป็นธรรม

6) สิทธิที่จะได้รับความปลอดภัยจากการใช้สินค้าหรือบริการ

สิทธิที่จะได้รับสินค้าหรือบริการที่ปลอดภัย มีสภาพ และคุณภาพที่ได้มาตรฐานเหมาะสมแก่การใช้ไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สิน หากได้ใช้ตามคำแนะนำหรือระมัดระวังตามสภาพของสินค้าหรือบริการนั้น ดังนั้นหลักในปัจจุบันคือสิทธิข้อนี้ปัจจุบันอาจเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า สิทธิในสินค้าหรือบริการที่ได้มาตรฐาน

4.2.2 การควบคุมสินค้าเกี่ยวกับความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย

ภายใต้พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2556 มีมาตรการในการควบคุมสินค้าและบริการที่ขายโดยผู้ประกอบการธุรกิจต่างๆทั้งในขั้นตอนก่อนมีการขายสินค้า และภายหลังการขายสินค้า มีรายละเอียดในการพิจารณา ดังนี้

4.2.2.1 การควบคุมการจัดทำสินค้าและบริการ เป็นการควบคุมการผลิตเพื่อช่วยให้สินค้าและบริการมีความปลอดภัย เพื่อให้สินค้าและบริการนั้นมีคุณภาพที่ดีและมีราคาที่เหมาะสมต่อผู้บริโภคในกรณีที่สินค้าอาจจะเป็นอันตรายต่อผู้บริโภคได้ พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2556 มิได้กำหนดความรับผิดชอบแก่ผู้ประกอบการที่เป็นเจ้าของสินค้านั้นเป็นพิเศษ แต่วางมาตรการเพื่อการป้องกันความเสียหายโดยอำนาจของคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคที่จะสามารถดำเนินการได้ตามมาตรา 36 ในการเป็นผู้พิสูจน์และทดสอบตัวสินค้าที่อาจจะเป็นอันตราย หากปรากฏว่าสินค้านั้นอาจเป็นอันตรายแก่ผู้บริโภค คณะกรรมการก็มีอำนาจสั่งกำหนดฉลากสินค้า และหากปรากฏว่าสินค้านั้นอาจเป็นอันตรายที่อาจป้องกันได้โดยการกำหนดฉลากหรือโดยวิธีการอื่น คณะกรรมการมีอำนาจในการสั่งห้ามขายหรือทำลายสินค้านั้นได้ แล้วแต่กรณี

4.2.2.2 การควบคุมฉลาก ตามมาตรา 30 สินค้าที่ต้องมีการควบคุมฉลาก ได้แก่ สินค้าที่ผลิตขึ้นเพื่อขายโดยโรงงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงานและสินค้าที่ส่งหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อขาย นอกจากนี้หากสินค้าที่อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่สุขภาพ ร่างกาย หรือจิตใจในการใช้สินค้าหรือโดยสภาพของสินค้า หรือสินค้าที่ประชาชนทั่วไปใช้เป็นประจำ ซึ่งการกำหนดฉลากสินค้าจะเป็นประโยชน์แก่ผู้บริโภคในด้านการทราบข้อเท็จจริงในสาระสำคัญเกี่ยวกับสินค้านั้นๆ คณะกรรมการว่าด้วยฉลากมีอำนาจในการกำหนดให้เป็นสินค้าที่ควบคุมฉลากได้ โดยสินค้าที่ประชาชนทั่วไปใช้บังคับเป็นประจำ ได้แก่ สินค้าอุปโภคบริโภคตนเอง ดังนั้นสินค้าที่อาจก่อให้เกิดอันตรายจึงอาจอยู่ภายใต้บังคับการควบคุมฉลากตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค

พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2556 หากคณะกรรมการว่าด้วยฉลากกำหนดให้เป็นสินค้าที่ควบคุมฉลาก

สินค้าที่ควบคุมฉลาก ตามมาตรา 30 นั้น จะต้องใช้ฉลากตามลักษณะที่กำหนดไว้ในมาตรา 31 เช่น ต้องใช้ข้อความที่ตรงต่อความเป็นจริง และไม่มีข้อความที่อาจก่อให้เกิดความเข้าใจผิดในสาระสำคัญเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการ ระบุชื่อหรือเครื่องหมายการค้าของผู้ผลิตหรือผู้นำเข้า เป็นต้น การใช้ฉลากที่ฝ่าฝืนต่อกฎหมายย่อมมีโทษทางอาญา เช่น จำคุก ปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับ

4.2.2.3 การควบคุมโฆษณา ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2556 มีบทบัญญัติว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภคด้านการโฆษณาอยู่ในหมวดที่ 2 ส่วนที่ 1 มาตราหลักคือมาตรา 22 -29 โดยมีหลักการสำคัญอยู่ที่ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสินค้าและบริการ โดยการควบคุมการโฆษณานี้มีผลบังคับใช้บังคับแก่สินค้าและบริการทุกกรณีไม่แบ่งแยกประเภทของสินค้าอย่างการควบคุมฉลาก ถึงแม้จะมีกฎหมายควบคุมโดยเฉพาะแล้วก็ตาม ในพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2556 ได้กำหนดค่านิยมของ “โฆษณา” ว่าหมายรวมไปถึงการกระทำไม่ว่าโดยวิธีการใดๆ ให้ประชาชนเห็นหรือทราบข้อเท็จจริงเพื่อเป็นประโยชน์ในทางการค้า ดังนั้นการโฆษณาที่ถูกควบคุมโดยกฎหมายฉบับนี้ต้องเป็นการโฆษณาตามความหมายดังกล่าวและเป็นไปเพื่อประโยชน์ในทางการค้าด้วยเช่นเดียวกัน

4.2.2.4 การดำเนินคดีแทนผู้บริโภค ในพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2556 มาตรา 39 บัญญัติว่า “ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นสมควรเข้าดำเนินคดีเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิของผู้บริโภค หรือเมื่อได้รับคำร้องจากผู้บริโภคที่ถูกละเมิดสิทธิ ซึ่งคณะกรรมการเห็นว่าการดำเนินคดีนั้นจะเป็นประโยชน์แก่ ผู้บริโภคเป็นส่วนรวม คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งพนักงานอัยการ โดยความเห็นชอบของอธิบดีกรมอัยการหรือข้าราชการในสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคซึ่งมีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี ทางนิติศาสตร์เป็นเจ้าหน้าที่คุ้มครองผู้บริโภคเพื่อให้มีหน้าที่ดำเนินคดีแพ่งและคดีอาญาแก่ผู้กระทำการละเมิดสิทธิของผู้บริโภคในศาล และเมื่อคณะกรรมการได้แจ้งไปยังกระทรวงยุติธรรมเพื่อแจ้งให้ศาลทราบแล้ว ให้เจ้าหน้าที่คุ้มครองผู้บริโภคมีอำนาจดำเนินคดีตามที่คณะกรรมการมอบหมายได้

ในการดำเนินคดีในศาล ให้เจ้าหน้าที่คุ้มครองผู้บริโภคมีอำนาจฟ้องเรียกทรัพย์สิน หรือค่าเสียหายให้แก่ผู้บริโภคที่ร้องขอได้ด้วย และในการนี้ให้ได้รับยกเว้นค่าฤชาธรรมเนียมทั้งปวง”

บบัญญัติดังกล่าวข้างต้น สามารถกำหนดหลักเกณฑ์การการเข้าไปดำเนินคดีแทนผู้บริโภคตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2556 เมื่อมีผู้ร้องขอให้ดำเนินคดีแทนได้ ดังนี้

(1) ผู้ที่ร้องขอให้ดำเนินคดีแทน ต้องเป็นผู้บริโภคตามนิยามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2556 มาตรา 3

(2) มีการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิของผู้บริโภค หมายถึง กรณีผู้ประกอบการเป็นฝ่ายผิดสัญญา เท่ากับกระทำการละเมิดสิทธิของผู้บริโภค และรวมถึงกรณีผู้ประกอบการกระทำการละเมิดสิทธิของผู้บริโภคอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหมายอย่างก็ได้ ทั้งนี้ ตามที่ บัญญัติไว้ในกฎหมายอื่นและกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภค

(3) การดำเนินคดีจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริโภคเป็นส่วนรวม โดย พิจารณาจากลักษณะของการประกอบธุรกิจ ซึ่งการประกอบธุรกิจใดที่แม้ว่าจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้บริโภคเพียงรายเดียว แต่มีพฤติการณ์ที่เห็นได้ว่าหากผู้ประกอบการยังคงประกอบธุรกิจ ลักษณะนั้นต่อไป อาจทำให้ผู้บริโภครายอื่นๆ ได้รับความเสียหายด้วย และพิจารณาจากผลของการดำเนินคดีแทนผู้บริโภครายใดนั้นจะเป็นประโยชน์แก่ผู้บริโภครายอื่นๆ ที่ยังไม่ได้มาร้องขอ ซึ่งสามารถยื่นคำร้องขอให้ดำเนินคดีในภายหลังได้

อีกทั้งในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้บัญญัติในเรื่องของสิทธิการคุ้มครองผู้บริโภคเอาไว้ในหมวดที่ 3 เรื่องสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย มาตรา 46 บัญญัติว่า

“สิทธิของผู้บริโภคย่อมได้รับความคุ้มครอง

บุคคลย่อมมีสิทธิร่วมกันจัดตั้งองค์กรของผู้บริโภคเพื่อคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิของผู้บริโภค

องค์กรของผู้บริโภคตามวรรคสองมีสิทธิร่วมกันจัดตั้งเป็นองค์กรที่มีความเป็นอิสระเพื่อให้เกิดพลังในการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิของผู้บริโภค โดยได้รับการสนับสนุนจากรัฐ ทั้งนี้ หลักเกณฑ์และวิธีการจัดตั้งอำนาจในการเป็นตัวแทนของผู้บริโภค และการสนับสนุนด้านการเงินจากรัฐ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ”

จากการศึกษาพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2556 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พบว่าในพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2556 ไม่มีบทบัญญัติที่เกี่ยวกับความรับผิดโดยเคร่งครัดเอาไว้ ซึ่งหลักความรับผิดโดยเคร่งครัด คือการกำหนดให้

ผู้ประกอบการต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ตนผลิต นำเข้า หรือจำหน่าย ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเกิดจากความจงใจหรือประมาทเลินเล่อหรือไม่ และกำหนดให้ผู้ประกอบการเป็นผู้แบกรับภาระในการพิสูจน์ว่าความเสียหายไม่ได้เกิดจากความบกพร่องของสินค้าของตน โดยปกติแล้วบุคคลจะต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายก็ต่อเมื่อมีการกระทำการใดที่มีส่วนก่อให้เกิดความเสียหาย ทำให้ผู้ประกอบการต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายที่เกิดขึ้น

การบัญญัติพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2556 ออกใช้บังคับเพื่อให้เป็นกฎหมายกลางในการดำเนินการคุ้มครองผู้บริโภค เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงการมองเห็นปัญหาในการคุ้มครองผู้บริโภคโดยมาตรการทางกฎหมาย ซึ่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวยังขาดบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการรับผิดชอบโดยเคร่งครัดของผู้ประกอบการ และจะต้องอาศัยบทบัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์หรือการลงโทษผู้ประกอบการตามประมวลกฎหมายอาญา เพราะอย่างยิ่งไม่มีกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคในเรื่องดังกล่าว ดังนั้นจะเห็นได้ว่าโดยทั่วไปนั้นบุคคลจะต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายก็ต่อเมื่อได้กระทำการใดอันเป็นความผิดหรือสิ่งที่ผิด อย่างไรก็ตามหลักความรับผิดโดยเคร่งครัดนั้นเป็นแนวคิดที่กำหนดให้ต้องมีความรับผิดโดยปราศจากความผิด แม้จะเป็นการกำหนดความรับผิดไว้อย่างเคร่งครัดกว่าหลักกฎหมายทั่วไป แต่ก็ได้หมายความว่า ความรับผิดนี้เป็นความรับผิดเด็ดขาดหรือโดยสมบูรณ์ไม่ เพราะในเรื่องความรับผิดโดยเคร่งครัดนั้นกฎหมายจะมีการกำหนดเหตุยกเว้นทำให้บุคคลไม่ต้องรับผิดโดยเคร่งครัดไว้ด้วย เช่น ความเสียหายนั้นเกิดจากเหตุที่ผู้ได้รับความเสียหายเป็นผู้ก่อขึ้น เป็นต้น

เมื่อเปรียบเทียบกับกฎหมายของต่างประเทศ ได้แก่ กฎหมายในประเทศอังกฤษพบว่า ในประเทศอังกฤษมีพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค ค.ศ. 1987 (Consumer Protection Act 1987 หรือ CPA) กำหนดว่ากฎหมายฉบับนี้เป็นการป้องกันผู้บริโภคจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยหรือความรับผิดเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ ซึ่งในพระราชบัญญัตินี้ได้มีการนำหลักความรับผิดโดยเคร่งครัดมาบังคับใช้กับผู้ผลิตที่กระทำความผิดต่อผู้บริโภค โดยได้นำพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค ค.ศ. 1987 มาเป็นหลักในการปรับใช้การพิจารณาความรับผิดจากความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย กล่าวคือในประเทศอังกฤษพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค ค.ศ. 1987 ถือเป็นแม่แบบของกฎหมายการพิจารณาความรับผิดจากความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย ซึ่งถือว่าเป็นการอุดช่องว่างของกฎหมายได้อย่างแท้จริง อีกทั้งใน Restatement of The Law Third, Torts : Product Liability หรือเรียกโดยย่อว่า The Restatement (Third) มาตรา 402 A ของสหรัฐอเมริกาก็นำหลักความรับผิดโดยเด็ดขาด (Strict Liability) มาใช้กับความรับผิดของผู้ผลิตสินค้าที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้บริโภค ถึงแม้ว่าทั้งสองฝ่ายจะไม่มีความสัมพันธ์กันทางสัญญาหรือไม่มีนิติสัมพันธ์แต่อย่างใดก็ตาม ดังนั้นในฐานะที่พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 แก้ไข

เพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2556 ถือเป็นกฎหมายแม่แบบในการคุ้มครองผู้บริโภคของประเทศไทย จึงควรที่จะมีบทบัญญัติเกี่ยวกับความรับผิดโดยเคร่งครัดในพระราชบัญญัติดังกล่าว จะทำให้กฎหมายของประเทศไทยมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และสามารถอุดช่องว่างในการกระทำความผิดของผู้ผลิตสินค้าที่ไม่ปลอดภัยได้อีกด้วย

ตารางเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกฎหมายของประเทศไทยและกฎหมายของต่างประเทศ

หัวข้อ	กฎหมายไทย	กฎหมายสหรัฐอเมริกา	กฎหมายประเทศอังกฤษ
1) ความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	(1) พระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 ยังไม่มีการกำหนดความรับผิดในเรื่องที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม (2) พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2556 ยังไม่มีการกำหนดความรับผิดในเรื่องที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	(1) Restatement of The Law Third, Torts : Product Liability มาตรา 402 A นั้นได้มุ่งเน้นไปที่ลักษณะสินค้าของจำเลยเป็นผู้ผลิตและความเสียหายจากผลิตภัณฑ์ตลอดถึงการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะส่วนรวม ยังรวมไปถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติ เป็นสำคัญ	(1) พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค ค.ศ. 1987 มาตรา 3 กำหนดความไม่ปลอดภัยของสินค้า หมายถึง สินค้าที่มีความชำรุดบกพร่องขาดความปลอดภัยอันพึงคาดหมายได้โดยบุคคลทั่วไป โดยหมายความรวมถึงความปลอดภัยในชั้นส่วนที่ใช้ในการผลิต หรือประกอบเป็นสินค้าขั้นสุดท้ายที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินชีวิต ร่างกาย สิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติ

<p>2) ความรับผิดชอบ ความเสียหายที่เกิดขึ้น จากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย</p>	<p>(1) พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2556 ยังไม่มีบทบัญญัติที่เกี่ยวกับความรับผิดชอบโดยเคร่งครัด</p>	<p>(1) Restatement of The Law Third, Torts : Product Liability มาตรา 402 A ได้นำหลักความรับผิดโดยเด็ดขาด มาใช้กับความรับผิดของผู้ผลิตสินค้าที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้บริโภค ถึงแม้ว่าทั้งสองฝ่ายจะไม่มีความสัมพันธ์กันทางสัญญาหรือไม่มีนิติสัมพันธ์แต่อย่างใดก็ตาม</p>	<p>(1) พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 1987 ได้มีการนำหลักความรับผิดโดยเคร่งครัดมาบังคับใช้กับผู้ผลิตที่กระทำ ความผิดต่อผู้บริโภคมาเป็นหลักในการปรับใช้การพิจารณาความรับผิดจากความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย</p>
---	---	--	--

4.3 แนวทางการแก้ไขมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย กรณีผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

จากการศึกษามาตรการทางกฎหมายในประเทศไทยเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย กรณีผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมนั้น พบว่าในพระราชบัญญัติความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 และพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2556 นั้น ยังไม่ครอบคลุมถึงผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมจึงเกิดเป็นปัญหาขึ้น เมื่อสินค้าที่ไม่ปลอดภัยนั้นส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจะนำกฎหมายใดมาใช้บังคับ ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะในการแก้ไขมาตรการทางกฎหมายในเรื่องดังกล่าว ดังนี้

4.3.1 การกำหนดความรับผิดที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

ผู้วิจัยเห็นว่าควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติของ มาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 โดยให้ครอบคลุมถึงการก่อให้เกิดความเสียหายจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยในเรื่องของผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อ

เป็นการส่งเสริมและสนับสนุนการคุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 โดยบัญญัติว่า

“ผู้ประกอบการทุกคนต้องร่วมกันรับผิดชอบผู้เสียหาย ในความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย และสินค้านั้นได้มีการขายให้แก่ผู้บริโภคแล้ว ไม่ว่าจะความเสียหายนั้นจะเกิดจากการกระทำโดยจงใจหรือประมาทหรือไม่ก็ตาม เมื่อเกิดความเสียหายจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยแล้ว และความเสียหายนั้นกระทบไปถึงสิ่งแวดล้อมหรือทรัพยากรธรรมชาติ ผู้ประกอบการต้องรับผิดชอบ ไม่ว่าจะการกระทำนั้นจะกระทำโดยประมาทหรือจงใจก็ตาม”

ผู้วิจัยเห็นว่าหากเพิ่มเติมข้อความดังกล่าวลงในมาตรา 5 ของพระราชบัญญัติความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 ก็จะทำให้ขอบเขตในการรับผิดชอบจากความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อสินค้าที่ไม่ปลอดภัยของประเทศไทยนั้นมีความครอบคลุมและสามารถป้องกันความเสียหายที่จะเกิดขึ้นแก่สิ่งแวดล้อม เพื่อประโยชน์ในการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยให้สามารถนำมาปรับใช้กับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันได้อย่างทันทั่วทั้ง โดยการกำหนดมาตรการในการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติไว้อย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ จะส่งผลให้เกิดการปรับปรุงบทบัญญัติเกี่ยวกับสินค้าที่ไม่ปลอดภัยจากผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมให้มีการใช้บังคับอย่างเคร่งครัด เกิดความเหมาะสมและสอดคล้องกับบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการคุ้มครองและป้องกันสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติได้ดีมากยิ่งขึ้น

4.3.2 มาตรการคุ้มครองผู้บริโภคเกี่ยวกับความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย

จากการศึกษาพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2556 ในเรื่องความเสียหายจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยนั้น ไม่มีบทบัญญัติที่เกี่ยวกับความรับผิดชอบโดยเคร่งครัดเอาไว้ เพียงแต่กำหนดให้ผู้ประกอบการเป็นผู้พิสูจน์ในกรณีที่เกิดความเสียหายขึ้นว่ามีสาเหตุมาจากผลิตภัณฑ์หรือสินค้าของตนเองเท่านั้น เช่น ในมาตรา 36 ที่กำหนดให้คณะกรรมการมีอำนาจในการออกคำสั่งให้ผู้ประกอบธุรกิจเป็นผู้ดำเนินการทดสอบหรือพิสูจน์สินค้าที่เป็นอันตรายต่อผู้บริโภค หากผู้ประกอบการพิสูจน์แล้วพบว่าความเสียหายเกิดจากการนำเข้าสินค้าผู้ประกอบการก็ไม่ต้องรับผิดชอบ การบัญญัติกฎหมายดังกล่าวจึงยังมีข้อบกพร่องในเรื่องความรับผิดชอบโดยเคร่งครัดของผู้ประกอบการ ซึ่งหลักความรับผิดชอบโดยเคร่งครัด คือการกำหนดให้ผู้ประกอบการต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ตนผลิต นำเข้า หรือจำหน่าย ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเกิดจากความจงใจหรือประมาทเลินเล่อหรือไม่ และกำหนดให้ผู้ประกอบการเป็นผู้แบกรับภาระในการพิสูจน์ว่า ความเสียหายไม่ได้เกิดจากความบกพร่องของสินค้าของตน โดยปกติแล้วบุคคลจะต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายเสียหายก็ต่อเมื่อมีการกระทำการใดที่มีส่วนก่อให้เกิดความเสียหาย ซึ่ง

ทำให้ผู้ประกอบการต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายที่เกิดขึ้น ดังนั้นจะเห็นได้ว่าโดยทั่วไปนั้นบุคคลจะต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายก็ต่อเมื่อได้กระทำการใดอันเป็นความผิดหรือสิ่งที่ผิด อย่างไรก็ตามหลักความรับผิดโดยเคร่งครัดนั้นเป็นแนวคิดที่กำหนดให้ต้องมีความรับผิดโดยปราศจากความผิด แต่หลักความรับผิดโดยเคร่งครัดนี้ แม้จะเป็นการกำหนดความรับผิดไว้อย่างเคร่งครัดกว่าหลักกฎหมายทั่วไป แต่ก็หาได้หมายความว่า ความรับผิดนี้เป็นความรับผิดเด็ดขาดหรือโดยสมบูรณ์ไม่เพราะในเรื่องความรับผิดโดยเคร่งครัด กฎหมายจะมีการกำหนดเหตุยกเว้นทำให้บุคคลไม่ต้องรับผิดโดยเคร่งครัดไว้ด้วย เช่น ความเสียหายนั้นเกิดจากเหตุที่ผู้ได้รับความเสียหายเป็นผู้ก่อขึ้น ถือว่าเป็นการอุดช่องว่างของกฎหมายได้อย่างแท้จริง

เมื่อเปรียบเทียบกับกฎหมายของต่างประเทศ ได้แก่ กฎหมายในประเทศอังกฤษพบว่า ในประเทศอังกฤษมีพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค ค.ศ. 1987 (Consumer Protection Act 1987 หรือ CPA) กำหนดว่ากฎหมายฉบับนี้เป็นการป้องกันผู้บริโภคจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยหรือความรับผิดเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ ซึ่งในพระราชบัญญัตินี้ได้มีการนำหลักความรับผิดโดยเคร่งครัดมาบังคับใช้กับผู้ผลิตที่กระทำความผิดต่อผู้บริโภค โดยพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวได้นำมาเป็นหลักในการปรับใช้ในการพิจารณาความรับผิดจากความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย กล่าวคือในประเทศอังกฤษพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค ค.ศ. 1987 ถือเป็นแม่แบบของกฎหมายการพิจารณาความรับผิดจากความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย ผู้วิจัยจึงเห็นควรว่าหากประเทศไทยนำหลักความรับผิดโดยเคร่งครัดมาบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2556 ก็จะทำให้กฎหมายของประเทศไทยมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และสามารถอุดช่องว่างในการกระทำความผิดของผู้ผลิตสินค้าที่ไม่ปลอดภัยได้อีกด้วย